

Dnr M2019/00661/S

Miljö- och energidepartementet departement
103 33 Stockholm

Betänkandet SOU2019:13 Världens utmaning – världens möjlighet

Fysioterapeuterna vill ta tillfället i akt att understryka betydelsen av delegationens arbete och vikten av att detta arbete nu tas till nästa fas, genomförandet. Inom vårt förbund är detta ständigt aktuellt då vi aktivt arbetar med att tänka hållbart och göra det vi kan, i stort och smått för att stödja arbetet mot global uppvärmning. Det har även inom vårt förbund startat en grupp som kallar sig för just Physiotherapists for Future, som samlar fysioterapeuter i Sverige som är intresserade och arbetar för hållbarhet. Fysioterapeuterna i Sverige är även en del av en större rörelse i vår världsorganisation WCPT, där nationella förbund lyfter denna fråga på olika sätt (bland annat som motioner till världskongressen) för att fysioterapeuter i hela världen ska arbeta tillsammans för att motverka den globala uppvärmningen och göra allt vi kan för att förhindra en klimatkris.

Att Sverige tar sitt ansvar och att vi alla gör det vi kan för att nå de mål som världens länder enats om genom de globala målen för hållbar utveckling är avgörande för att kommande generation ska kunna uppleva hållbar utveckling. I detta är god hälsa en grundläggande förutsättning för att människor ska få möjlighet att nå sin fulla potential och kunna bidra till samhällets utveckling.

Fysioterapeuterna ställer sig bakom delegationens förslag i stort. Det finns några kommentarer som vi anser vara viktiga att lyfta fram som har bäring på förbundets verksamhet.

Förebyggande insatser

Det som blir tydligt och som är genomgående är att det kommer krävas stora insatser och att resurser satsas på förebyggande insatser, oberoende vilket området det handlar om, för att Sverige ska kunna nå målen.

Om vi bara tittar på målet om hälsa ser vi stora utmaningar. På en presskonferens den 12 juni 2019 sa finansminister Magdalena Andersson att det: *"Fram till 2026 behöver det därmed byggas ungefär 560 äldreboenden och 75 vårdcentraler i Sverige. Samtidigt behöver ungefär 80 000 personer anställas i vården och omsorgen."* Och detta är enbart inom vård och omsorgssektorn. Antalet nyfödda bidrar även till att behovet av välfärdstjänster kommer öka samtidigt som levnadsvanesjukdomarna, så som tex. Hjärt-kärlsjukdomar och diabetes, ökar. Om Sverige ska ha en rimlig möjlighet att leva upp till mål 3 behövs större resurser satsas på förebyggande arbete. Om fler ska få hälsa och det offentliga samtidigt ska minska kostnaderna måste man förhindra att människor blir sjuka. Idag vet vi att både ohälsa och sjukdomar med rätt insatser kan förebyggas.

Kapitel 4 Sveriges åtagande kräver insatser

Vikten av ledarskap kan inte nog understrykas. I utredningen framhålls två viktiga aspekter, dels att det finns en medvetenhet, kunskap och vilja i den högsta ledningen att arbeta med dessa frågor, dels att agendan inte blir ett sidoprojekt utan integreras i den ordinarie verksamheten. Av största vikt är även att de ansvariga tydligt efterfrågar resultat och uppföljning – annars kommer inget hända. Det är när man efterfrågar resultat som förändringarna sker. Därför är det viktigt att regeringen dels tydligt redovisar resultaten till riksdagen så som föreslås i betänkandet. Men det är viktigt att inte glömma att uppföljningen minst är lika viktig på de områden där andra aktörer än riksdag och regering är ansvariga för måluppfyllelsen.

Kapitel 6 En kommitté för förslag och uppföljning

Fysioterapeuterna ställer sig positiva till delegationens förslag att regeringen bör tillsätta en kommitté som löpande kan ta fram och lägga förslag till regeringen men även ansvara för uppföljningen. Det är dock viktigt att det i kommitténs uppdrag även ingår att följa upp kommuner och regioners ansvar i arbetet med Agenda 2030. Det bör även ligga i kommitténs uppdrag att föreslå hur regeringen ska arbeta vidare efter 2030.

Kapitel 9 Stärkta förutsättningar för lokal och regional nivå

I mars 2016 beslutade regeringen om handlingsplanen för Agenda 2030 genomförande. Då beslutades bland annat om de fokusområden som skulle gälla och olika myndigheter och organisationer har därefter fått uppdrag kopplade till detta.

RKA (Rådet för främjande av kommunala analyser) har samlat nyckeltal som ska hjälpa kommuner och regioner i deras arbete att följa upp sitt arbete med de globala målen. Detta är mycket bra och en viktig del i arbetet. Dock ser vi att nyckeltalen för mål 3, Hållbar hälsa är mycket begränsade. De nyckeltal som kommuner och regioner kan jämföra, inom ramen för mål tre, handlar om medellivslängd, sjukskrivna (m psykiska

sjukdomar och syndrom samt ätstörningar), fallskador bland äldre, förekomst av diabetes typ 2 och antibiotikaförsäljning. Detta är bra indikatorer, men de senaste åren har fysisk inaktivitet tyvärr seglat upp som ett av de största hoten mot människors, framförallt ungas, hälsa i Sverige.

Tack vare forskningen vet vi idag att om andelen unga, som inte når upp till rekommendationen om 60 minuters fysisk aktivitet per dag, ökar är risken stor att Sverige inom 20 år har en befolkning som utvecklar levnadsvanesjukdomar. Vi vet även att en tredjedel av all cancer kan förebyggas genom hälsosamma levnadsvanor (Cancerfonden).

Mot bakgrund av allvaret, men framförallt möjligheterna i att kunna förebygga, är det besynnerligt att det inte finns någon indikator där detta kan jämföras.

Att låta människor egenskatta sin hälsa är ett annat bra mått på framtida ohälsa. Redan idag genomförs sådana undersökningar av Folkhälsomyndigheten, där de tittar både på egenskattad hälsa och fysisk aktivitet hos unga.

Vi har förståelse för att det är svårt att sätta nya system och att redan befintliga nyckeltal därför används. Men vi menar att en av de viktigaste parametrarna för ohälsa bland unga idag inte kan lämnas utanför en sådan jämförelse. Idag finns inget nyckeltal som mäter ungas hälsa och därför bör detta kompletteras med en indikator för ungas hälsa och fysiska aktivitet. Om dessa siffror blir tydliga och kan jämföras över år tror vi att det kan vara till stor hjälp för kommuner och regioner i deras arbete att arbeta förebyggande och kunna planera insatser och investeringar som behövs.

Kapitel 12 Arbetsmarknadens parter roll i genomförandet

Det är mycket bra att delegationen lyfter fram den svenska partsmodellen som en viktig faktor för genomförandet av Agenda 2030, och det finns långt mycket mer som fackförbunden i Sverige skulle kunna göra än vad som görs idag. Flera delar lyfts i delegationens betänkande, men det handlar även om ett helhetsansvar. Fackförbundens ansvar kan inte anses sluta vid förhandlingar av avtal eller överenskommelser. Alla har ett ansvar att lyfta blicken och se till helheten, se vad envar kan göra i det lilla.

Fysioterapeuterna har sedan ett antal år en vision som utgår från Agenda 2030 och mål 3 som lyder ”Alla ska kunna leva ett hälsosamt liv i rörelse”, där de två sista orden i rörelse är vår professions specifika kompetensområde. Utifrån denna vision arbetar vi för att bidra till att mål 3 ska uppfyllas.

Det handlar även om att se till vad vi som fackförbund kan göra för våra medlemmar för att underlätta hållbar utveckling, även genom avtalsförhandlingar.

Med vänlig hälsning

A handwritten signature in blue ink, reading "Stefan Jutterdal". The signature is fluid and cursive, with the first name "Stefan" and last name "Jutterdal" clearly distinguishable.

Stefan Jutterdal
Förbundsordförande
Fysioterapeuterna